

Перетинки грецького горіха можуть використовуватися у якості джерела біологічно активних речовин що позитивно впливають на діяльність ШКТ поросят-сисунів та поросят на відлученні, мінімізуючи кількість випадків діареї та підвищуючи середньодобові прирости, що очевидно пов'язано з нормалізацією травлення за рахунок бактерицидної та бактериостатичної дії.

Висновки. Таким чином, комплексне використання насаджень горіху волоського (*Juglans regia*) має значний потенціал. Фітомаса, продукти переробки та побічні продукти горіхівництва можуть використовуватись як для виготовлення фітодезинфектантів так і у годівлі свиней різних статевих-вікових груп свиней.

ЕТИОЛОГІЯ, МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ ТА ЛІКУВАННЯ КОПРОСТАЗУ У КОТІВ

*Каляпін Є.Є. здобувач вищої освіти,
Сулова Н.І. к.вет.н., доцент*

*Дніпровський державний аграрно-економічний університет, м. Дніпро, Україна
Suslova@ua.fm, Ek13571357@gmail.com*

Вступ. Нині патологія системи травлення посідає одне із провідних місць серед домашніх тварин, з якими лікарі ветеринарної медицини неодноразово стикаються за час своєї практики. Хвороби можуть бути як самостійною патологією, так і ускладненням інших хвороб організму, що зумовлює проведення діагностичних, лікувальних та профілактичних заходів.

Мета. Вивчити етіологію, удосконалити методи діагностики, розробити лікування за патології системи травлення а саме за копростазу у котів.

Матеріал і методи. Матеріалами виступали дані літературних джерел, сайти клінік ветеринарної медицини м. Дніпро та зарубіжні джерела інформації. Отримані дані аналізували, порівнювали та систематизували.

Результат. При проведенні дослідження виявлено, що копростаз є поліетіологічною хворобою. Причинами виникнення можуть бути: стрес-фактори, порушення обміну речовин, порушення умов годівлі та якості кормів, патології шлунково-кишкового тракту та органів сечостатевої системи, ураження та пошкодження складових нервової системи, вплив лікарських препаратів, пухлини.

Серед найбільш частих етіологічних факторів прояву хвороби посідають стрес-фактори та порушення режиму годівлі. Копростаз, індукований стресовим станом у кішок, є дуже поширеним явищем, що пояснюється слабкою стрес стійкістю останніх. Нові речі, місце проживання, запахи та люди – головні фактори виникнення стресу. Що ж до умов годівлі, то важливими чинниками виступають не збалансовані, не якісні та просто зіпсовані корми фабричного походження та корми, що вироблені власником самостійно. В останньому випадку власники часто додають до раціону улюбленця кістки, субпродукти м'ясного виробництва, каші та хлібо-булочні вироби у надмірній кількості, що призводить до розвитку копростазу, та появи інших захворювань травного тракту.

Різноманітні патології обміну речовин також стають причинами розвитку запору, проте серед них порушення водно-мінерального та вуглеводного обмінів є найчастішими. До таких станів належать: зневоднення, анорексія, гіпоглікемія, ожиріння.

Щодо менш частих причин запору, то до них відносяться патології сечостатевої, нервової систем, онкологічні процеси та дію лікарських речовин. Серед хвороб сечостатевої системи можна виділити запальні процеси статевих залоз, гостру та хронічну ниркову недостатності. Хвороби нервової системи зазвичай мають локальний характер і проявляються у механічному пошкодженні поперекової чи крижової частини спинного мозку, його корінців та нервів, котрі іннервують товстий відділ кишечника: краш-синдром, переломи поперекової частини хребта. Онкологічні стани, що можуть спровокувати копростаз, зустрічаються доволі рідко. Найчастіше це пухлини певної ділянки товстого відділу кишечника та пухлини органів черевної порожнини, що здійснюють достатній тиск на стінку товстого кишечника.

Якщо ж казати про роль лікарських препаратів у появі запору, то певне місце відносять антихолінергічним препаратам, фенотіазинам та опіатам. Вони впливають на гладеньку мускулатуру кишок, спричинюючи їх гіпо-, а згодом і атонію. Цікавим є те, що і проносні препарати теж можуть індукувати запор, проте за надмірної дачі. У цьому випадку дія на нервові рецептори стінки товстого кишечника буде надмірною, що з часом спричинить розвиток гіпотонії, а потім – атонії гладкої мускулатури кишок, за рахунок чого евакуація калу буде знижена.

Діагностика копростазу складається з проведення загально-клінічних та спеціальних методів дослідження. До загально-клінічних методів входять збір анамнезу, загальний та місцевий огляд черевної стінки, при проведенні якого користуються зовнішньою поверхневою та глибокою пальпацією, аускультацією ділянок товстого відділу кишечника та термометрією. Вищевказаний комплекс проведених маніпуляцій дозволяє встановити термін відсутності акту дефекації, оцінити динаміку розвитку патології, визначити додаткові клінічні ознаки, оцінити загальний стан тварини, ступінь наповнення певного відділу кишківника та консистенцію калових мас.

Спеціальні методи дослідження вбирають в себе лабораторні та інструментальні техніки діагностики. До перших відносяться гематологічний і біохімічний аналізи крові. Вони слугують для визначення морфологічних та біохімічних показників крові, характерних для копростазу, таких як лейкоцитоз, підвищення показників гематокриту, ферментів АЛТ, АСТ, загального білка та кальцію, зниження рівня глюкози та калію. Також ці дослідження необхідні для визначення першопричини патології, на що можуть вказувати зміни інших показників.

Інструментальні методи базуються на проведенні ультразвукового та рентгенологічного дослідження органів черевної порожнини. УЗ-діагностика дає можливість визначити наявність та силу перистальтичних скорочень кишківника, структуру його стінок, а рентген діагностика – ступінь калового завалу.

Лікування копростазу може бути консервативним, хірургічним та змішаним. Вибір терапевтичної методики залежить від даних, отриманих при проведенні діагностичних процедур та першопричини розвитку хвороби.

Консервативний спосіб лікування є першочерговим та заснований на використанні терапевтичних методик та фармакологічних препаратів, дія яких направлена на максимально повне виведення калу з товстого відділу кишечника, усуненні етіологічного фактора, нормалізації перистальтики кишківника, акту дефекації та загального стану організму пацієнта. Найбільш вживаними препаратами, що використовують при копростазі є препарати лактулози (Дуфалак, Нормолакт), Мікролакс, Рицинова олія та препарати на основі трави сени (Сенадексин та ін). Окрім цього застосовують антибактеріальну та підтримуючу терапію, препарати в котрих підбираються окремо у кожному конкретному випадку. Також, незалежно від причини виникнення, призначається дієта, мета якої – недопущення формування твердих калових мас за рахунок згодовування вологих кормів лінійки Gastrointestinal

Хірургічний метод лікування показаний за умов, коли консервативне лікування неефективне, зміни ділянки кишечника незворотні (некротичні зміни, ішемія судин, повна

атонія частини кишки) або калові маси неможливо вивести з порожнини кишок природнім шляхом. Суть цього методу полягає у проведенні хірургічних маніпуляцій з видалення калу з порожнини кишок та резекції нежиттєздатних ділянок. Після операції тварині призначається підтримуюча терапія, пом'якшуючі препарати та дієта, що і у консервативному способі.

Висновки. Отже, аналізуючи вище сказане, копростаз має поліетіологічну природу. Найпоширенішими причинами запору є стрес-фактори та порушення норм та режимів годівлі, а найменш частими причинами - новоутворення та дія лікарських препаратів.

Діагностика за копростазу полягає у застосуванні великого спектру загально-клінічних (збір анамнезу, загальний огляд тварини та місцевий огляд, пальпація, аускультация черева, термометрія) та специфічних лабораторних (гематологічний та біохімічний аналізи крові) і інструментальних (УЗ- та рентген діагностика органів черевної порожнини) методів.

Лікування ж за копростазу має два напрями: консервативний та хірургічний, вибір котрих залежить від даних, отриманих при проведенні вищезазначених діагностичних заходів.

ВПЛИВ ВІДТВОРЮВАЛЬНОЇ ЗДАТНОСТІ КОРІВ НА ПОКАЗНИКИ БІЛКОВОГО ОБМІНУ

*Климковецька Л.В., здобувач,
Карповський В.І., д.вет.н., професор,
Грищук І.А., доктор філософії, асистент*

*Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ, Україна
l.klymkovetska@nubip.edu.ua*

Скотарство є однією з ключових галузей у забезпеченні сталого харчування, оскільки воно постачає нас як молочною, так і м'ясною продукцією. Без постійного зростання кількості поголів'я всі інші заходи, включаючи покращення умов утримання та раціону, не зможуть компенсувати нестачу тварин. Основним фактором у забезпеченні сталого розвитку скотарства є відтворювальна здатність корів. Існує багато методів для підвищення цієї здатності, однак, часто менше уваги приділяється внутрішнім факторам, що можуть впливати на репродуктивні показники. Дослідження метаболічних показників та їхнього впливу на відтворюваність є важливим напрямком, який потребує більш глибокого вивчення. Основні показники, які можуть впливати на репродуктивні процеси, включають рівень глюкози, білків, ліпідів, гормонів та вітамінів у крові. Відхилення від нормальних значень цих показників можуть свідчити про метаболічні порушення, які можуть впливати на репродуктивну здатність. Таким чином, для забезпечення сталого розвитку скотарства необхідно комплексно підходити до управління фермою, враховуючи всі зазначені фактори. Особливу увагу слід приділяти дослідженню та корекції метаболічних показників, які можуть мати значний вплив на відтворюваність корів. Це дозволить забезпечити стабільне зростання поголів'я та високу продуктивність тварин.

Мета дослідження. Вивчити вплив білкового обміну на відтворювальну здатність корів.

Матеріалом для дослідження. Дослідження проводили на базі молочно-товарної ферми ТОВ «Подільський господар 2004» Шепетівського району, Хмельницької області. Дослідні групи корів були породи українська чорно-ряба молочна віком 3–6 років із середньорічною продуктивністю 7000 – 8000 кг молока за лактацію. Для визначення вмісту загального білка та альбумінів використовували сироватку крові корів. Кров відбирали